

**Ársskýrsla Námsgagnasjóðs
skólaárið 2014-2015**

**Samband íslenskra sveitarfélaga
2015**

Lög um námsgögn voru samþykkt á Alþingi 28. mars 2007. Markmið laganna er að tryggja framboð og fjölbreytileika námsgagna í samræmi við þarfir nemenda og skóla. Í lögum er kveðið á um stofnun Námsgagnasjóðs og Þróunarsjóðs námsgagna, auk þess sem fjallað er um Námsgagnastofnun.

Námsgagnasjóður hefur það hlutverk að leggja grunnskólum til viðbótarfé til námsgagnakaupa í því augnamiði að tryggja val þeirra um námsgögn. Með tilkomu sjóðsins hafa grunnskólar aukið svigrúm til námsgagnakaupa til viðbótar við úrval Námsgagnastofnunar. Grunnskólar fá áfram úthlutað kvóta til kaupa á námsgögnum hjá Námsgagnastofnun. Eina breytingin sem tilkoma sjóðsins hafði varðandi Námsgagnastofnun er að stofnunin hætti að afhenda efni frá öðrum útgefendum ókeypis til skólanna. Skólarnir annast það nú sjálfir.

Fram til ársins 2012 var framlag í Námsgagnasjóð ákveðið í fjárlögum ár hvert. Fyrsta úthlutun úr sjóðnum fór fram í nóvember 2007. Vegna niðurskurðar í ríkisútgjöldum varð mennta- og menningarmálaráðuneytið að skerða framlög til sjóðsins. Í töflunni hér að neðan má sjá framlög til sjóðsins frá árinu 2007.

Ár	Framlag í millj. kr.
2015	54
2014	54
2013	40
2012	40
2011	40
2010	60
2009	50
2008	100
2007	100

Sjóðurinn starfar skv. reglugerð um sjóðinn nr. 1111/2007, þar sem kveðið er á um að greiðsla fyrir hvern grunnskóla sé innt af hendi til rekstraraðila þeirra ár hvert og tekur greiðsla fyrir hvern skóla mið af fjölda skráðra nemenda í hverjum grunnskóla skólaárið á undan, skv. upplýsingum frá Hagstofu Íslands, en heimilt er að ívilna fámönnum skólum. Auk þess segir í reglugerð að grunnskólar skuli láta sjóðsstjórn í té skilagrein á rafrænu formi um ráðstöfun úthlutunar eigi síðar en 30. apríl ár hvert. Heimild er til þess í reglugerð að fella niður úthlutun til þeirra skóla sem ekki skila inn skilagrein.

Mennta- og menningarmálaráðherra skipar stjórn sjóðsins til fjögurra ára í senn. Einn stjórnarmaður er tilnefndur af Kennarasambandi Íslands og einn af Sambandi íslenskra sveitarfélaga. Einn stjórnarmaður er skipaður án tilnefningar og skal hann vera formaður en varaformaður er skipaður úr hópi tilnefndra aðalmanna. Varamenn skulu skipaðir með sama hætti.

Í upphafi árs 2012 var skipað í nýja stjórn Námsgagnasjóðs og er skipunartími hennar frá 26. apríl 2012 til 25. apríl 2016. Sú breyting varð á stjórn sjóðsins að Guðjón Ólafsson lét af störfum sem varaformaður sjóðsins eftir fund stjórnar sjóðsins 12. maí 2014. Hans sæti tók Helga Guðmundsdóttir, þáverandi varamaður Sambands íslenskra sveitarfélaga, og tók hún við sem varaformaður sjóðsins. Nanna Kristín Christiansen er hennar varamaður. Marta Guðrún Skúladóttir er nýr varamaður mennta- og menningarmálaráðuneytis.

Eftirtaldir skipa stjórn Námsgagnasjóðs.

Aðalmenn:

Guðni Olgeirsson, án tilnefningar, formaður,
Helga Guðmundsdóttir, tilnefnd af Sambandi íslenskra sveitarfélaga, varaformaður,
Guðbjörg Ragnarsdóttir, tilnefnd af Kennarasambandi Íslands.

Varamenn:

Marta Guðrún Skúladóttir, án tilnefningar,
Nanna Kristín Christiansen, tilnefnd af Sambandi íslenskra sveitarfélaga,
Pórður Kristjánsson, tilnefndur af Kennarasambandi Íslands.

Samkomulag um tímabundna breytingu á verkaskiptingu ríkis og sveitarfélaga var undirritað 5. október 2011. Eitt af þeim verkefnum sem samkvæmt samkomulaginu færðust frá ríki til sveitarfélaga var fjármögnun og rekstur Námsgagnasjóðs. Umsýsla sjóðsins, sem frá stofnun sjóðsins hafði verið hjá mennta- og menningarmálaráðuneytinu, færðist við undirritun samkomulagsins til Sambands íslenskra sveitarfélaga. Starfsmenn sjóðsins eru Klara E. Finnbogadóttir og Valur Rafn Halldórsson. Umsýslukostnaður greiðist af ráðstöfunarfé sjóðsins.

Í reglugerð um Námsgagnasjóð kemur fram að grunnskólar eigi að láta sjóðsstjórn í té skilagrein á rafrænu formi um ráðstöfun úthlutunar. Skilagreinin er fyrst og fremst til að gera stjórn sjóðsins grein fyrir því hvað keypt er fyrir fjármuni sjóðsins, en er ekki bókhaldsgagn. Ráðuneytið lét hana rafrænan grunn vegna skilagreina. Vefslóð að grunninum er *namsgagnasjodur.is*. Hýsing vefsins er hjá Advania. Hver skóli hefur notendanafn og lykilorð fyrir aðgang að grunninum. Færa þarf í grunninn heiti námsgagns, söluaðila, tegund námsgagns, námsgrein og upphæð, fyrir hvert tímabil sem er frá 1. maí til 30. apríl ár hvert.

Stjórn sjóðsins fer yfir skilagreinarnar og þeim færslum sem ekki eru taldar gjaldgengar í sjóðinn er eytt. Fjármagn sem einstakir skólar nýta ekki yfirfærast á milli ára. Í 4. grein reglugerðar um Námsgagnasjóð er kveðið á um reglur sem fylgja skal eftir við úthlutun úr sjóðnum og hefur stjórn sjóðsins þær að leiðarljósi þegar skilagreinar eru yfirfarnar. Skilyrði ráðstöfunar fjármuna sjóðsins er einskorðað við kaup á námsgögnum frá lögaðilum (þeim sem stofnað hafa kennitölu um rekstur) öðrum en Námsgagnastofnun og skulu námsgögnin samrýmast markmiðum aðalnámskrár grunnskóla. Óheimilt er að verja fjármunum til búnaðar- eða tækjakaupa. Ekki er hægt að draga ályktun um notkun fjármuna Námsgagnasjóðs út frá skilagreinunum þar sem skólar eyða mun meiri fjármunum í kaup á námsgögnum en þeir fá úthlutað úr sjóðnum og geta því aðeins gert grein fyrir brot af því í skilagrein Námsgagnasjóðs.

Samkvæmt vinnureglum sjóðsins var tölvupóstur sendur til skólastjóra og umsjónarmanna Námsgagnasjóðs hvers skóla 23. mars 2015 með tilkynningu um skilafrest skilagreina í Námsgagnasjóð. Önnur áminning var send sömu aðilum 24. apríl 2015 og þá einnig á netfang hvers skóla. 28. apríl 2015 var lokaáminning send á umsjónarmenn sjóðsins og netföng skólanna. Rekstraraðilar skólanna, framkvæmdastjórar sveitarfélaga og skólaskrifstofur fengu afrit af þeim tölvupósti.

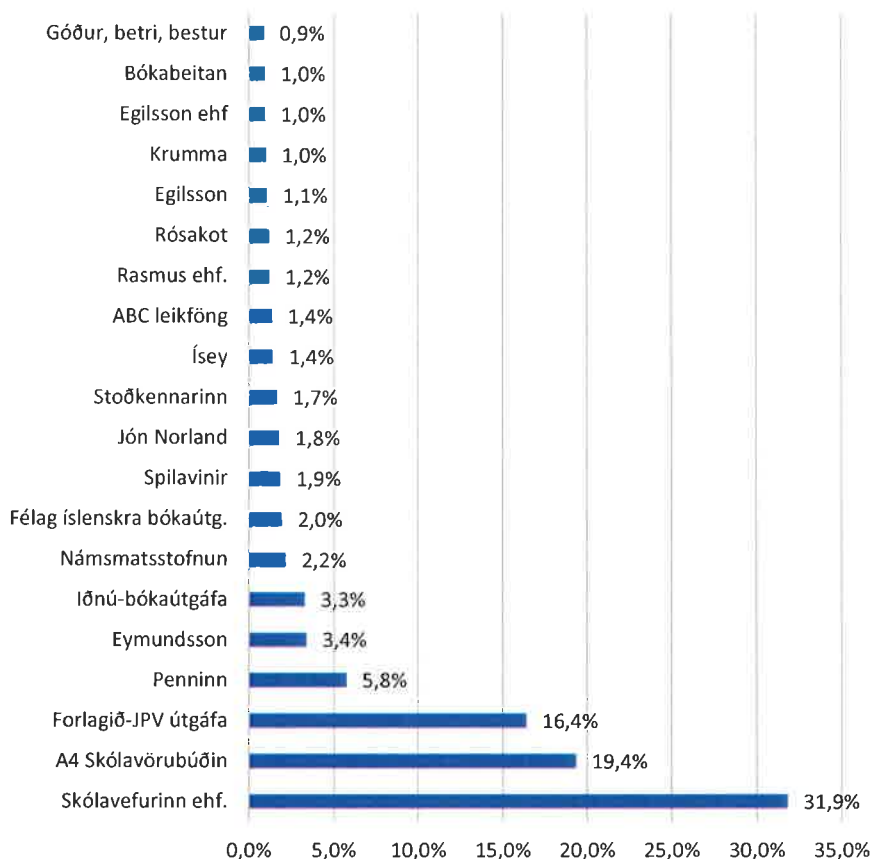
Sex skólar skiluðu ekki skilagrein á tilsettum tíma og verða þeir ekki með í næstu úthlutun sbr. 4. gr. reglugerðar um Námsgagnasjóð. Fengu þeir bréf frá stjórn Námsgagnasjóðs þar sem það var tilkynnt. Afrit var sent á rekstraraðila/sveitarfélög viðkomandi skóla. Sú fjárhæð sem skólarnir höfðu til umráða eftir úthlutun 2014 yfirfærast á næstu úthlutun. Til að eiga rétt á úthlutun 2016 þurfa skólarnir að gera grein fyrir ráðstöfun þeirra fjármuna eigi síðar en 30. apríl 2016.

Skipting fjármagns Námsgagnasjóðs eftir söluaðilum skólaárið 2014-2015

Hér að neðan má sjá yfirlit yfir þá söluaðila sem mest var keypt frá fyrir fjármagn Námsgagnasjóðs skólaárið 2014-2015. Algengast er að verslað sé við Skólavefinn, A4 Skólavörðubúðina og Forlagið-JPV útgáfu.

Söluaðili	Upphæð	Fjöldi færslna	%
Skólavefurinn ehf.	12.556.661 kr.	243	31,9%
A4 Skólavörubúðin	7.639.719 kr.	273	19,4%
Forlagið-JPV útgáfa	6.477.857 kr.	131	16,4%
Penninn	2.279.246 kr.	85	5,8%
Eymundsson	1.344.076 kr.	111	3,4%
Iðnú-bókaútgáfa	1.307.851 kr.	41	3,3%
Námsmatsstofnun	861.499 kr.	32	2,2%
Félag íslenskra bókaútg.	771.753 kr.	10	2,0%
Spilavinir	736.534 kr.	58	1,9%
Jón Norland	718.200 kr.	5	1,8%
Stoðkennarinn	662.348 kr.	36	1,7%
Ísey	570.845 kr.	24	1,4%
ABC leikföng	545.399 kr.	16	1,4%
Rasmus ehf.	483.086 kr.	13	1,2%
Rósakot	481.453 kr.	49	1,2%
Egilsson	429.359 kr.	17	1,1%
Krumma	410.017 kr.	3	1,0%
Egilsson ehf	388.169 kr.	10	1,0%
Bókabeitan	386.587 kr.	8	1,0%
Góður, betri, bestur	367.104 kr.	7	0,9%
Samtals	39.417.763 kr.	1.172	100,0%

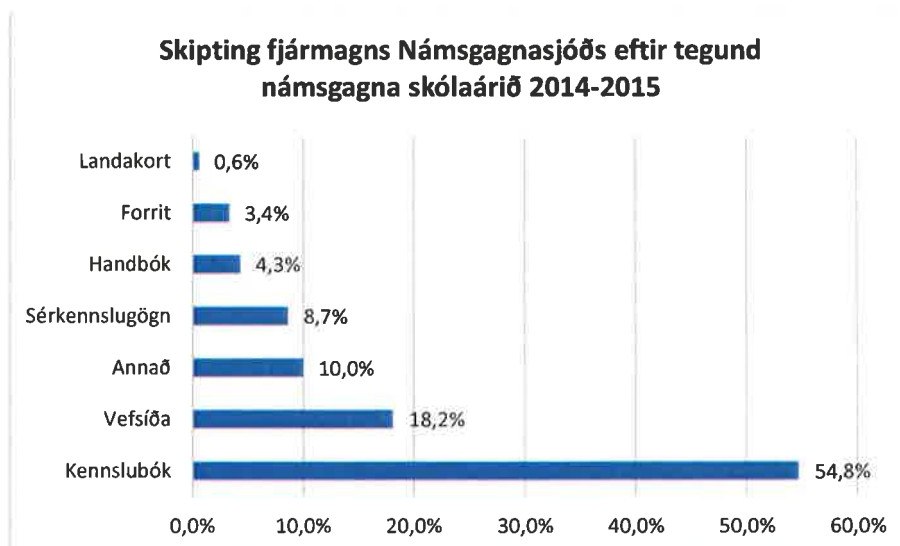
Skipting fjármagns Námsgagnasjóðs eftir söluaðilum skólaárið 2014-2015

Skipting fjármagns Námsgagnasjóðs eftir tegund námsgagna skólaárið 2014-2015

Mestur hluti fjármagns Námsgagnasjóðs skólaárið 2014-2015 fór í kennslubækur eða um 55%. Einnig nýttu skólar fjármagn sjóðsins þó nokkuð til kaupa á áskriftum að ýmsum vefsíðum. Hér að neðan má sjá yfirlit á skiptingu miðað við tegund námsgagna. Til samanburðar eru tölur vegna skólaáranna 2012-2013 og 2013-2014.

Tegund	Fjöldi			2013-2014		2012-2013	
	Upphæð	færs Ina	%	Upphæð	%	Upphæð	%
	2014-2015			2013-2014		2012-2013	
Kennslubók	28.867.759 kr.	862	55%	23.209.213 kr.	64%	25.293.935 kr.	65%
Vefsíða	9.576.797 kr.	183	18%	5.550.046 kr.	15%	8.092.681 kr.	21%
Annað	5.288.836 kr.	290	10%	3.308.955 kr.	9%	1.700.336 kr.	4%
Sérkennslugögn	4.560.270 kr.	198	9%	1.952.128 kr.	5%	1.285.302 kr.	3%
Handbók	2.289.821 kr.	136	4%	952.349 kr.	3%	1.013.206 kr.	3%
Forrit	1.777.250 kr.	55	3%	1.364.301 kr.	4%	1.058.883 kr.	3%
Landakort	342.379 kr.	10	1%	50.305 kr.	0%	458.381 kr.	1%
Samtals	52.703.112 kr.	1734	100%	36.387.297 kr.	100%	38.902.724 kr.	100%

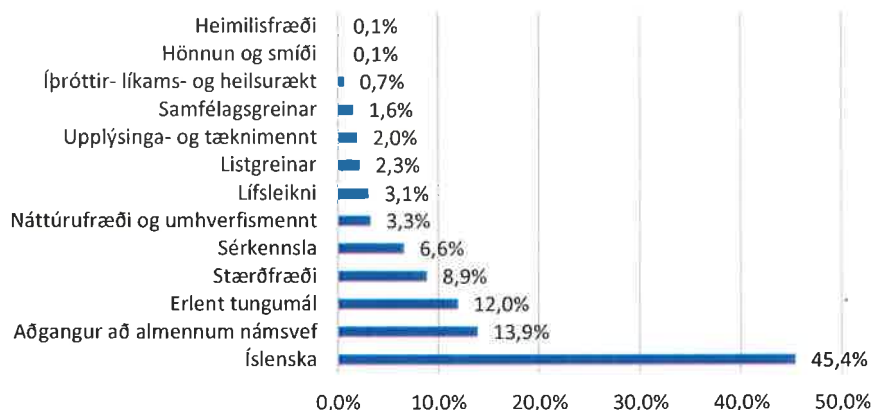

Skipting fjármagns Námsgagnasjóðs eftir námsgreinum skólaárið 2014-2015

Mestur hluti fjármagns Námsgagnasjóðs skólaárið 2014-2015 fór í námsgögn vegna íslenskukennslu. Næst mest fjármagn fór í að greiða aðgang að almennum námsvefjum og námsgögn vegna erlendra tungumála. Hér að neðan má sjá hvernig fjármagn Námsgagnasjóðs skiptist milli námsgreina.

Námsgreinar	2014-2015			2013-2014	
	Upphæð	Fjöldi færsla	%	Upphæð	%
Íslenska	23.941.299 kr.	665	45,4%	17.244.027 kr.	47,4%
Aðgangur að almennum námsvef	7.342.406 kr.	123	13,9%	5.562.648 kr.	15,3%
Erlent tungumál	6.313.480 kr.	240	12,0%	5.301.315 kr.	14,6%
Stærðfræði	4.699.784 kr.	178	8,9%	2.713.118 kr.	7,5%
Sérkennsla	3.501.003 kr.	185	6,6%	1.066.964 kr.	2,9%
Náttúrufræði og umhverfis mennt	1.745.790 kr.	86	3,3%	534.497 kr.	1,5%
Lífsleikni	1.657.944 kr.	91	3,1%	1.177.371 kr.	3,2%
Listgreinar	1.193.118 kr.	75	2,3%	1.066.628 kr.	2,9%
Upplýsinga- og tæknimennt	1.036.685 kr.	26	2,0%	882.979 kr.	2,4%
Samfélagsgreinar	828.177 kr.	34	1,6%	448.104 kr.	1,2%
Þróttir- líkams- og heilsurækt	369.169 kr.	23	0,7%	283.329 kr.	0,8%
Hönnun og smíði	41.526 kr.	4	0,1%	2.432 kr.	0,0%
Heimilisfræði	32.732 kr.	4	0,1%	38.771 kr.	0,1%
Kristinfr., söfr., og trúarbragðafr.	0 kr.	0	0,0%	65.113 kr.	0,2%
Samtals	52.703.113 kr.	1734	100,0%	36.387.296 kr.	100,0%

Skipting fjármagns Námsgagnasjóðs eftir námsgreinum skólaárið 2014-2015

Hér að neðan má sjá nánari skilgreiningu á floknum erlend tungumál.

Erlent tungumál	Upphæð	Fjöldi	
		færslna	%
Enska	5.177.084	194	82,0%
Danska	836.592	32	13,3%
Þýska	155.100	6	2,5%
Spænska	138.505	6	2,2%
Franska	6.198	2	0,1%
Samtals	6.313.479	240	100,0%

Stjórn Námsgagnasjóðs telur að endurskoða þurfi reglugerð um sjóðinn m.a. vegna þess að hugtakið „námsgagn“ er skilgreint mun víðara í aðalnámskrá grunnskóla sem tók gildi 2011 en í fyrri námskrám. Stjórn sjóðsins telur endurskoðun á reglugerð sjóðsins þó ekki tímabæra fyrr en niðurstaða er fengin í samkomulagi um eflingu tónlistarnáms og tímabundna breytingu á verkaskiptingu ríkis og sveitarfélaga, sbr. undirritun samkomulags 13. maí 2011 um eflingu tónlistarnáms og jöfnun á aðstöðumun nemenda til tónlistarnáms og samkomulags frá 5. október 2011 um tímabundna breytingu á verkaskiptingu ríkis og sveitarfélaga.

Reykjavík, 1. september 2015

f.h. stjórnar Námsgagnasjóðs

Guðni Ólgeirsson, formaður

**REGLUGERÐ
um námsgagnasjóð.**

1. gr.

Hlutverk námsgagnasjóðs er að leggja grunnskólum til fé til námsgagnakaupa í því augnamiði að tryggja val þeirra um námsgögn. Framlag til námsgagnasjóðs er ákveðið í fjárlögum ár hvert.

2. gr.

Menntamálaráðherra skipar námsgagnasjóði þriggja manna stjórn til fjögurra ára í senn. Skal einn stjórnarmaður tilnefndur af Kennarasambandi Íslands og einn af Sambandi íslenskra sveitarfélaga. Menntamálaráðherra skipar einn stjórnarmann án tilnefningar og skal hann vera formaður en varaformaður skal skipaður úr hópi tilnefndra aðalmanna. Varamenn skulu skipaðir með sama hætti.

3. gr.

Stjórn námsgagnasjóðs ákveður skiptingu fjármuna milli grunnskóla til námsgagnakaupa á grundvelli upplýsinga frá Hagstofu Íslands um fjölda skráðra nemenda í hverjum grunnskóla á síðastliðnu skólaári. Greiðsla fyrir hvern grunnskóla er innt af hendi til rekstraraðila grunnskóla í maímánuði ár hvert. Stjórnin hefur eftirlit með því að farið sé að úthlutunarreglum, sbr. 4. gr. Ákvarðanir sjóðstjórnar um úthlutanir eru endanlegar og verður ekki skotið til æðra stjórnvalds.

4. gr.

Eftirfarandi reglum skal fylgt við úthlutun úr námsgagnasjóði:

1. Skilyrði ráðstöfunar fjár fyrir grunnskóla er einskorðað við kaup á námsgögnum frá lögaðilum og skulu námsgögnin samrýmast markmiðum aðalnámskrár. Óheimilt er að verja fjármunum úr námsgagnasjóði til búnaðar- og tækjakaupa.
2. Hlutdeild hvers grunnskóla ræðst af nemendafjölda en heimilt er að ívilna fámennum skólum. Í því felst að skólar með allt að 50 nemendur fá 20% hærrí úthlutun. Skólar með 51-100 nemendur fá 10% hærrí úthlutun og skólar með 101-150 nemendur fá 5% hærrí úthlutun.
3. Grunnskólar skulu láta sjóðstjórn í té skilagrein á rafrænu formi um ráðstöfun úthlutunar eigi síðar en 30. apríl ár hvert. Eingöngu þeir skólar sem skilað hafa skilagrein koma til álita við úthlutun næsta árs.
4. Grunnskólum er heimilt að færa úthlutunarfé á milli ára.

5. gr.

Menntamálaráðuneytið annast umsýslu sjóðsins og ber ábyrgð á henni. Umsýslukostnaður skal greiddur af ráðstöfunarfé sjóðsins.

Komi í ljós við eftirlit stjórnar námsgagnasjóðs að grunnskóli hafi ráðstafað fjármunum úr námsgagnasjóði til annars en mælt er fyrir um í reglugerð þessari skal skólinn krafinn um endurgreiðslu.

6. gr.

Reglugerð þessi er sett samkvæmt heimild í 6. gr. laga um námsgögn nr. 71/2007 og öðlast þegar gildi.

Ákvæði til bráðabirgða.

Fyrsta úthlutun úr námsgagnasjóði fer fram í nóvembermánuði 2007 á grundvelli upplýsinga frá Hagstofu Íslands um fjölda skráðra nemenda í hverjum skóla á síðastliðnu skólaári.

Menntamálaráðuneytinu, 7. nóvember 2007.
Þorgerður Katrín Gunnarsdóttir.

